

ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В АГРАРНИЙ СЕКТОР МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Клочан В.В., Ракова Ю.М.

Миколаївський національний аграрний університет

Проаналізовано тенденції залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області. Виявлено основні перепони, що перешкоджають широкомасштабному залученню іноземних інвестицій в аграрну галузь області та запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: інвестиції, іноземні інвестиції, аграрний сектор

Постановка проблеми. Залучення інвестицій, зокрема іноземних, є необхідною умовою економічного розвитку як України в цілому, так і Миколаївської області зокрема. В аграрному секторі залучення інвестицій виступає засобом забезпечення продовольчої безпеки та гарантом розвитку сфер агропромислового комплексу та екологічного захисту довкілля. Майже повна зупинка інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств, що мала місце впродовж 1991-2000 р., призвела до руйнівних процесів у продуктивних силах галузі, погіршення стану земельних ресурсів, зниження ефективності сільськогосподарського виробництва, надходження на український ринок низькоякісних імпортованих продовольчих товарів, погіршення рівня якості життя населення країни. Покращення ситуації, що склалася, можливе за умови не лише відновлення повноцінного аграрного інвестиційного процесу, а й забезпечення рівня інвестиційної активності, яка б дозволила компенсувати нестачу інвестування минулого десятиліття та покрити сучасні обсяги потреб в інвестиційних ресурсах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор України та Миколаївської області є предметом досліджень у працях багатьох вчених: І.Р. Бондар, І.Г. Палінська, А.В. Ключник, Г.Р. Грицюк та інші.

Незважаючи на значні наукові дослідження та вагомі практичні розробки з питань іноземного ін-

вестування аграрного сектору, залишаються питання щодо напрямів вирішення проблем у цій сфері, підвищення ефективності інвестиційних процесів та впровадження механізмів і заходів їх активізації.

Постановка завдання. Визначення проблем залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області та розробка перспективних напрямів і заходів щодо активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств області.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств значною мірою залежить від ролі і місця цієї галузі у системі агропромислового комплексу, насамперед це стосується характеру економічних відносин між сільським господарством та іншими сферами АПВ. Крім того, вона формується під впливом різноманітних природно-кліматичних, економічних, фінансових, соціальних та інших особливостей галузі [1, с. 43].

Розглянемо розподіл іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки Миколаївської області за видами економічної діяльності (табл. 1).

Слід зазначити, що обсяг іноземних інвестицій в економіку Миколаївської області в 2013 році становив 280,5 млн.дол. США, що на 84,1% та на 7,9% більше ніж в 2011 та 2012 роках відповідно. Варто зазначити, що інвестиції в сільське господарство в 2013 році становили лише 1,6% від загального обсягу іноземних інвестицій області, але ці дані є кра-

Таблиця 1
Прямі іноземні інвестиції аграрного сектору в загальному обсязі іноземних інвестицій в Миколаївську область

	Обсяги прямих іноземних інвестицій на кінець року						2013 р. у% до	
	2011 р.	Питома вага, %	2012 р.	Питома вага, %	2013 р.	Питома вага, %	2011 р.	2012 р.
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	1015,4	0,7	1252,3	0,5	4584,2	1,6	451,5	366,1
Інші види економічної діяльності	151312,0	99,3	258659,5	99,5	275924,6	98,4	182,4	106,7
Усього	152327,4	100,0	259911,8	100	280508,8	100,0	184,1	107,9

Розроблено автором по джерелу [5]

Таблиця 2

Прямі іноземні інвестиції в аграрний сектор Миколаївської області

Країна	2011р.		2012 р		2013р.		2013 р. у% до	
	тис. дол. США	Питома вага, %	тис. дол. США	Питома вага, %	тис. дол. США	Питома вага, %	2011 р.	2012 р.
Кіпр	1872,9	62,3	941,6	68,1	2613,3	57,0	139,5	277,5
Нідерланди	204,2	6,8	109,1	7,9	454,2	9,9	222,4	416,3
Австрія	-	x	98,1	7,1	175,1	3,8	x	178,5
Бельгія	39,4	1,3	51,1	3,7	144,2	3,1	366,0	282,2
Російська Федерація	298,2	9,9	95,1	6,9	315,6	6,9	105,8	331,9
Інші країни	592,4	19,7	86,9	6,3	881,8	19,2	148,9	1014,7
Усього	3007,1	100,0	1381,9	100,0	4584,2	100,0	152,4	331,7

Розроблено автором по джерелу [4]

щими порівняно з попередніми роками, адже в 2011 році питома вага іноземних інвестицій в сільське господарство становила 0,7%, а в 2012 році – 0,5% від загального обсягу іноземних інвестицій вкладених в економіку.

Географія країн-інвесторів в економіку України в 2013 році охоплювала 136 країн, економіку Миколаївської області – 51 країну світу, а в аграрний сектор Миколаївщини – 10 країн (Нідерланди, Австрія, Бельгія, Російська Федерація, Велика Британія, Кіпр, Швейцарія, Норвегія, Німеччина, Молдова).

Основні іноземні інвестори в Миколаївську область та їх вклад в сільське господарство області наведено в таблиці 2.

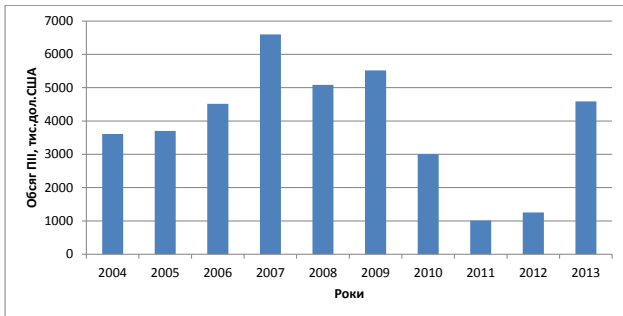

Рис. 1. Залучення прямих іноземних інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області

Розроблено автором по джерелу [5]

Отже, в сільське господарство Миколаївської області іноземними інвесторами в 2013 році направлено 4584,2 тис. дол.США, що на 56,2% більше, порівняно з 2011 роком та на 177,5% більше, ніж в 2012 році. Головним інвестором, що вкладає кошти в сільське господарство Миколаївської області є Кіпр. Це пов'язано насамперед з тим, що Кіпр є зоною, де діє пільгове оподаткування. Інвестиції з цієї країни впродовж останніх років займають більше половини від загального обсягу інвестицій, що вкладені в галузь області. Також інвесторами сільського господарства Миколаївщини є Нідерланди, Австрія, Бельгія, та Російська Федерація. На інші країни припадає менше 10% від загального обсягу іноземних інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області.

Аналіз залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області передусім передбачає вивчення показників в часі. Для цього доцільно проаналізувати динаміку залучення прямих іноземних інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області (рис. 1).

Впродовж останніх 10 років приплив іноземних інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області мав тенденції як до інтенсивного збільшення (2007 рік-понад 6 млн. дол. США) так і до значного зменшення (в 2011 році – близько 1 млн.дол.США). Такі коливання, на нашу думку, пов'язанні перш за все з великим ризиком вкладання коштів саме в цю галузь народного господарства.

Також, основними перепонами, що перешкоджають широкомасштабному залученню інвестицій в економіку регіону, вважаємо, є:

- нестабільність законодавства в державі, надмірний податковий тиск, неготовність більшості українських партнерів дотримуватися договірних зобов'язань;
- відсутність в аграрних формуваннях та інших підприємствах інвестиційних проектів, що відповідають міжнародним стандартам;

- негативний інвестиційний імідж країни в цілому та низький рівень капіталізації прибутків підприємств;

- низький рівень правового та судового захисту прав інвесторів та відсутність механізмів страхування інвестиційних ризиків;

- відсутність ефективного державного регулювання у використанні державного інвестиційного ресурсу та нецільове використання амортизаційних фондів;

- відсутність підготовленого менеджменту для роботи у сфері інвестиційної діяльності та відсутність розвиненої фінансово-інвестиційної інфраструктури [2, ст. 34].

Для збільшення залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області, на нашу думку, потрібно проводити наступні заходи:

- створення позитивного інвестиційного іміджу Миколаївської області на міжнародному рівні;

- активізація діяльності по залученню іноземних інвестицій у спеціальній економічній зоні «Миколаїв»;

- інформаційне забезпечення процесу іноземного інвестування;

- сприяння реалізації системи інвестиційних проектів, що мають суттєвий вплив на розвиток економіки області;

- підвищення ефективності державного управління процесами іноземного інвестування на регіональному рівні.

Крім того, розвивати інвестиційну діяльність для надходження іноземних інвестицій в Миколаївську область можна, беручи участь у міжнародних виставках-ярмарках. Розповсюдження в Миколаївській області через виставкову діяльність малого та середнього підприємництва, на нашу думку, надасть можливість весь час піднімати свій рівень, залучати до співпраці підприємців різних регіонів і країн.

Також, відновлення повноцінного інвестиційного процесу в агропромисловому комплексі Миколаївської області та України в цілому потребує удосконалення механізму державного регулювання інвестиційної діяльності, а саме:

- створення гнучкої податкової системи з диференціацією об'єктів і суб'єктів оподаткування, що сприятиме збільшенню обсягів нагромадження інвестиційного капіталу;

Рис. 2. Стратегія розвитку інвестиційної діяльності Миколаївської області

Розроблено автором

• проведення ефективної амортизаційної політики, яка стимулюватиме процес поновлення основних фондів у сільському господарстві;

• здійснення активної і цілеспрямованої фінансово-кредитної і цінової політики в аграрному секторі [3, ст. 101-102].

Для удосконалення організації залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор, доцільним буде розробити відповідну стратегію (рис. 2).

Економічний розвиток аграрного сектору економіки Миколаївської області потребує проведення ефективної державної політики залучення іноземних інвестицій, для чого слід активізувати дію усіх важелів економічного регулювання інвестиційної діяльності, а саме:

• визначити пріоритети у розвитку аграрного сектору області;

• впровадження високопродуктивних технологій вирощування сільськогосподарських культур та утримання худоби;

• налагодження випуску ефективних хімічних засобів захисту тварин і рослин, оновлення та модернізація на базі новітніх технологій підприємств переробної і харчової промисловості;

• розвиток сільськогосподарського машинобудування, сировинної бази для виробництва тари та пакувальних матеріалів.

Висновки.

1. Реалізація запропонованих напрямів забезпечить розв'язання проблеми залучення іноземних

інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області і держави в цілому.

2. Ефективне залучення інвестицій можливе за умови створення сприятливого інвестиційного клімату, тобто середовища, в якому проходять інвестиційні процеси. Воно формується під впливом політичних, економічних, соціальних та інших факторів, що визначають умови інвестиційної діяльності в регіоні і ступінь ризику інвестування.

3. Оцінка наявності інвестицій в аграрному секторі Миколаївської області показала, що на сьогоднішній день цей сектор є не достатньо інвестиційно насиченим – у розвиток сільського господарства Миколаївської області у 2013 році було спрямовано 1,6% від загального обсягу іноземних інвестицій в економіку області.

4. Забезпечити стабільний, конкурентоспроможний і сталий розвиток агропродовольчої сфери Миколаївської області можна лише в тому випадку, коли буде створено найбільш сприятливий інвестиційний клімат в аграрній сфері області та вжито заходів щодо активізації залучення коштів іноземних інвесторів. Більшість інвесторів не бажають вкладати свій капітал у сільськогосподарські підприємства. Тому розроблення саме регіональної системи страхування інвестицій, надання спеціальних пільг і гарантій для інвестиційних проектів бажаної спрямованості на рівні регіону, створення підприємств агробізнесу для забезпечення залучення довгострокових інвестицій – це об'єктивна необхідність.

Список літератури:

1. Бондар І.Р. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну на сучасному етапі / І.Р. Бондар // Регіональна економіка. – 2010. – № 4. – 123 с.
2. Ключник А.В. Організаційно-економічне забезпечення залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки Миколаївської області / А.В. Ключник, М.Д. Бабенко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2008. – № 1. – 275 с.
3. Палінська І.Г. Оцінка залучення іноземних інвестицій у Миколаївську область / І.Г. Палінська // Формування ринкової економіки в Україні. – 2013. – № 19. – 263 с.
4. Економічна доповідь «Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності підприємств Миколаївської області у 2013 році» – К. Головне управління статистики у Миколаївській області. – 2014. – 27 с.
5. Статистичний збірник «Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності в Миколаївській області за 2013 рік» / За редакцією Н.Ю. Рошко. – К. Головне управління статистики у Миколаївській області. – 2014. – 43 с.

Клочан В.В., Ракова Ю.Н.

Николаевский национальный аграрный университет

ПРИВЛЕЧЕНИЕ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В АГРАРНЫЙ СЕКТОР НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ

Аннотация

Проанализированы тенденции привлечения иностранных инвестиций в аграрный сектор Николаевской области. Выявлены основные преграды, препятствующие широкомасштабному привлечению иностранных инвестиций в аграрную отрасль области и предложены пути их решения.

Ключевые слова: инвестиции, иностранные инвестиции, аграрный сектор.

Klochan V.V., Rakova Y.M.

Mykolaiv National Agrarian University

ATTRACTION OF FOREIGN INVESTMENTS INTO AGRICULTURAL SECTOR OF MYKOLAIV REGION

Summary

The trends of foreign investments attraction into agricultural sector of Mykolaiv region have been analyzed. Basic obstacles that prevent the large-scale attraction of foreign investments into agricultural sector of the region have been revealed, and the ways of their solution have been suggested.

Keywords: investments, foreign investments, agricultural sector.